

Заклад вищої освіти
**«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»»**

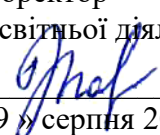
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

 Оксана КОЛЯДА
 «29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.12 Туристсько-рекреаційні комплекси світу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма «Туризм»

(назва освітньої програми)

освітнього рівня перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 242 Туризм

(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ – 2024 рік

Робоча програма _____ Туристсько-рекреаційні комплекси світу _____

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти за галуззю знань 24 Сфера обслуговування, спеціальністю 242 Туризм.

«29» серпня 2024 року. 25 с.

Розробник: Ольшанська Олександра Володимирівна, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Викладач: Ольшанська Олександра Володимирівна, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

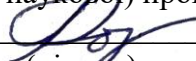
Людмила ТАНСЬКА

(_____
(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної / наукової) програми (керівником робочої групи) Освітньо-професійна програма «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування. Кваліфікація: бакалавр з туризму, протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник робочої групи)

(підпис)

Антоніна КОРОТЄЄВА
(прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028
Дата засідання кафедри / циклової комісії	29.08.2024			
№ протоколу	Протокол № 1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=26757>

Робочу програму перевірено

«29» серпня 2024 р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій Каріна ШЕКІР

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1. Анотація дисципліни.....	8
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	9
4.2.1. Тематичний план.....	9
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	10
4.3. Форми організації занять.....	12
4.3.1. Теми практичних занять.....	12
4.3.2. Карта самостійної роботи здобувача освіти.....	12
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	13
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	13
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	13
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	13
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	13
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти	14
6.2. Система оцінювання роботи здобувача освіти упродовж семестру.....	14
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	15
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	15
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	16
6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти	16
6.7. Орієнтовний перелік питань до екзамену	16
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	19
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	19
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	19
7.3. Рекомендована література.....	23
7.4. Інформаційні ресурси.....	25
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	25

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 4 кредити ЄКТС	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Вид дисципліни обов’язкова (загальноуніверситетська, обов’язкова чи за вибором здобувача освіти)	
Загальний обсяг годин – 120 годин	Спеціальність 242 Туризм (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціалізація (назва)	Цикл підготовки професійний (загальний чи професійний)	
Змістових модулів – немає			
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u> (назва)	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5	Освітній / освітньо-професійний ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год	4 год
Практичні, семінарські			
24 год		6 год	
Лабораторні			
год		год	
Самостійна робота			
76 год		110 год	
Індивідуальні завдання: год			
Вид семестрового контролю: іспит			
Відсоток аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 36,6% для заочної форми здобуття освіти – 10%			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою викладання дисципліни «Туристсько-рекреаційні комплекси світу» є: вивчення здобувачами освіти спеціальності «Туризм» особливостей територій країн та їх ресурсів, які можуть бути використані в туристсько-рекреаційній діяльності. Знання у сфері туристсько-рекреаційного країнознавства є необхідною умовою для здобуття подальших професійних знань з міжнародного туризму, підвищення загальної і професійної культури майбутніх фахівців.

Завданням вивчення дисципліни «Туристсько-рекреаційні комплекси світу» є ознайомлення із проблемами туристичного районування світу, характеристика найрозвиненіших в туристичному плані країн – лідерів певного регіону, аналіз ресурсної бази та інфраструктури основних туристичних регіонів і країн, визначення тенденцій та перспектив розвитку індустрії туризму.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- критерії класифікації туристських макрорегіонів і місце окремих країн на туристичному ринку світу;
- поняття “історико-культурного потенціалу” та історико-культурні особливості провідних туристичних регіонах світу;
- поняття “природно-рекреаційні ресурси” та їх значення для розвитку туризму;
- поняття туристичної інфраструктури і стан її розвитку у провідних туристичних регіонах світу;

вміти:

- визначати особливості туристичної спеціалізації окремих регіонів і країн світу;
- оцінювати геополітичне становище країни чи регіону та його вплив на розвиток туріндустрії;
- характеризувати туристичні райони провідних туристичних країн світу;
- аналізувати перспективи і проблеми розвитку в країнах світу;
- з'ясовувати напрями розвитку спеціалізованих видів туризму (туризму з метою відпочинку та розваг, ділового туризму, релігійного туризму, лікувально-оздоровчого туризму тощо).

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

OK 2.12	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	IPR 1	IPR 2	IPR 3	IPR 4	IPR 5	IPR 6	IPR 8	IPR 10	IPR 11	IPR 13	IPR 14	IPR 19	IPR 23

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення туристсько-рекреаційних комплексів

Тема 1. Вступ до курсу.

Тема 2. Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування.

Тема 3. Рекреаційні потреби.

Тема 4. Поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу.

Тема 5. Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів.

Тема 6. Рекреаційне природокористування й охорона природи.

Тема 7. Теоретичні основи рекреаційного районування.

Змістовий модуль 2. Туристсько-рекреаційні комплекси України

Тема 8. Загальний огляд туристичних районів України.

Тема 9. Туристсько-рекреаційні комплекси Західної України.

Тема 10. Туристсько-рекреаційні комплекси Центральної та Північної України.

Тема 11. Туристсько-рекреаційні комплекси Східної України.

Тема 12. Туристсько-рекреаційні комплекси Південної України та Криму.

Змістовий модуль 3. Туристсько-рекреаційні комплекси Світу

Тема 13. Загальний огляд туристичних районів світу.

Тема 14. Туристсько-рекреаційні комплекси Європейського туристичного регіону.

Тема 15. Туристсько-рекреаційні комплекси Американського туристичного регіону.

Тема 16. Туристсько-рекреаційні комплекси Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.

Тема 17. Туристсько-рекреаційні комплекси Африканського туристичного регіону.

Тема 18. Туристсько-рекреаційні комплекси Близькосхідного туристичного регіону.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: «Географія туризму», «Основи туризмознавства», «Туристичне країнознавство».

Міжпредметні зв'язки: «Основи туризмознавства», «Географія туризму», «Екологія та екологічна етика», «Організація та планування туристичної діяльності», «Сучасні інформаційні системи в туризмі», «Туристичне країнознавство», «Спеціалізований туризм», «Міжнародний туризм», «Менеджмент та маркетинг у туризмі».

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення туристсько-рекреаційних комплексів												
Тема 1. Вступ до курсу	2	2		-	-		2	2	-	-	-	-
Тема 2. Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування	2	2		-	-		-	-	-	-	-	2
Тема 3. Рекреаційні потреби	2	2		-	-		-	-	-	-	-	2
Тема 4. Поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу	4	4		-	-		-	-	-	-	-	4
Тема 5. Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів	2	2		-	-		-	-	-	-	-	2
Тема 6. Рекреаційне природокористування й охорона природи	4	2		-	-		-	-	-	-	-	2
Тема 7. Теоретичні основи рекреаційного районування	2	2										
Всього годин	16	16		-	-		16	2	-	-	-	14
Змістовий модуль 2. Туристсько-рекреаційні комплекси України												
Тема 8. Загальний огляд туристичних районів України	2	2					2					2
Тема 9. Туристсько-рекреаційні комплекси Західної України	4		4	-	-		4	-	2	-	-	2
Тема 10. Туристсько-рекреаційні комплекси Центральної та Північної України	2		2	-	-		2	-		-	-	2
Тема 11. Туристсько-рекреаційні комплекси Східної України	2		2				2					2

Тема 12. Туристсько-рекреаційні комплекси Південної України та Криму	4		4				4					4
Всього годин	14	2	12	-	-		14		2			12
Змістовий модуль 3. Туристсько-рекреаційні комплекси світу												
Тема 13. Загальний огляд туристичних районів світу	2	2						2				
Тема 14. Туристсько-рекреаційні комплекси Європейського туристичного регіону	30		2	-	-	18	30		2	-	-	18
Тема 15. Туристсько-рекреаційні комплекси Американського туристичного регіону	20		2	-	-	18	20	-	2	-	-	18
Тема 16. Туристсько-рекреаційні комплекси Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону	20		4			16	20					20
Тема 17. Туристсько-рекреаційні комплекси Африканського туристичного регіону	13		1			12	13					13
Тема 18. Туристсько-рекреаційні комплекси Близькосхідного туристичного регіону	13		1			12	13					13
Всього годин	92		10	-	-	76	92	2	4			82
Всього	120	16	22			76	120	4	6			110

Разом: 122 год, лекції – 20 год, практичні заняття – 24 год, самостійна робота – 76 год, підсумковий контроль – 2 год.

**4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни
«Туристсько-рекреаційні комплекси світу»**

Заняття	Тема	Самостійна робота, кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення туристсько-рекреаційних комплексів		
Лекція 1	Вступ до курсу	
Лекція 2	Рекреаційна діяльність і рекреаційно-туристське обслуговування	
Лекція 3	Рекреаційні потреби	
Лекція 4	Поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу	
Лекція 5	Види туристсько-рекреаційних ресурсів	
Лекція 6	Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів	
Лекція 7	Рекреаційне природокористування й охорона природи	
Лекція 8	Теоретичні основи рекреаційного районування	
Змістовий модуль 2. Туристсько-рекреаційні комплекси України		
Лекція 9	Загальний огляд туристичних районів України	
Практичне 1	Карпатський туристичний район	6
Практичне 2	Волинський та Подільський туристичні райони	6
Практичне 3	Придніпровський та Столичний туристичні райони	6
Практичне 4	Донецький та Слобожанський туристичні райони	6
Практичне 5	Причорноморський та Приазовський туристичні райони	6
Практичне 6	Кримський туристичний район	6
Змістовий модуль 3. Туристсько-рекреаційні комплекси світу		
Лекція 10	Загальний огляд туристичних районів світу	
Практичне 7	Туристсько-рекреаційні комплекси Західноєвропейського та Північноєвропейського туристичних районів	6
Практичне 8	Туристсько-рекреаційні комплекси туристичного району Центральної та Східної Європи та Південноєвропейського	6
Практичне 9	Туристсько-рекреаційні комплекси туристичних районів Америки	6
Практичне 10	Туристсько-рекреаційні комплекси туристичний районів Азії	6
Практичне 11	Туристсько-рекреаційні комплекси туристичного району Австралія і Океанія	5
Практичне 12	Туристсько-рекреаційні комплекси Близькосхідного туристичного регіону	5
Види поточного контролю	Іспит	30
Всього:		100

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

з/п	Тема заняття	денна форма
	2	3
Змістовий модуль 2. Туристсько-рекреаційні комплекси України		
1.	Практичне заняття 1. Карпатський туристичний район.	2
2.	Практичне заняття 2. Волинський та Подільський туристичні райони.	2
3.	Практичне заняття 3. Придніпровський та Столичний туристичні райони.	2
4.	Практичне заняття 4. Донецький та Слобожанський туристичні райони.	2
5.	Практичне заняття 5. Причорноморський та Приазовський туристичні райони	2
6.	Практичне заняття 6. Кримський туристичний район	2
Змістовий модуль 3. Туристсько-рекреаційні комплекси світу		
7.	Практичне заняття 7. Туристсько-рекреаційні комплекси Західноєвропейського та Північноєвропейського туристичних районів	2
8.	Практичне заняття 8. Туристсько-рекреаційні комплекси туристичного району Центральної та Східної Європи та Південноєвропейського	
9.	Туристсько-рекреаційні комплекси туристичних районів Америки	2
10.	Практичне заняття 9. Туристсько-рекреаційні комплекси туристичний районів Азії	2
11.	Практичне заняття 10. Туристсько-рекреаційні комплекси туристичного району Австралія і Океанія.	2
12.	Практичне заняття 11. Туристсько-рекреаційні комплекси Близькосхідного туристичного регіону	2

4.3.2. Карта самостійної роботи здобувача освіти

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 3. Туристсько-рекреаційні комплекси світу			
Туристсько-рекреаційні комплекси світу на контурних картах	Самостійна робота здобувача освіти	30	1-13
Разом: 60 год	Разом: 30 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. Пояснення
2. Розповідь
3. Бесіда
4. Лекція
5. Презентація
6. Самостійна робота
7. Індивідуальні завдання

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.
2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.
3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.
4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із трьох змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Індивідуальні дослідження, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю
I. Обов'язкові	
1.1. Відвідування лекцій	Не передбач.
1.2. Відвідування практичних занять	Не передбач.
1.3. Робота на практичному занятті	5
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	
1.5. Виконання модульної роботи	5
1.6. Виконання ІНДЗ	Не передбач.
Разом: 60	
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 60	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60	
II. Додаткові	
Виконання завдань для самостійного опрацювання	
2.1. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10
2.2. Підготовка конкурсної наукової роботи з будь-якої теми курсу	10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5
Разом: 25	
Максимальна кількість балів за додаткові види роботи: 25	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60	

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	відмінно	5	A	відмінно
45 – 53	добре	4	BC	добре
36 – 44	задовільно	3	DE	задовільно
21 – 35	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 20		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	відмінно	5	A	відмінно
30 – 35	добре	4	BC	добре
24 – 29	задовільно	3	DE	задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	відмінно	5	зараховано	A	відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Разом	Іспит	Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3							
T1-7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	не більше 70	не більше 30	не більше 100
30	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

6.7. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Об'єкт, предмет, задачі дисципліни «Туристсько-рекреаційні комплекси світу».
2. Рекреація та її функції.
3. Поняття про час.
4. Рекреаційна територія та її освоєння.
5. Поняття рекреаційної діяльності, її основні форми.
6. Класифікація рекреаційної діяльності.
7. Особливості надання рекреаційно-туристських послуг.
8. Сутність рекреаційних потреб.
9. Чинники формування рекреаційних потреб.
10. Методи дослідження рекреаційних потреб.
11. Сутність і характеристика рекреаційного попиту.
12. Сутність поняття «рекреаційно-ресурсний потенціал».
13. Класифікація і склад рекреаційних ресурсів.
14. Оцінка рекреаційних ресурсів.
15. Природні рекреаційні ресурси.
16. Історико-культурні рекреаційні ресурси.
17. Інфраструктурні рекреаційні ресурси.
18. Територіально-рекреаційна система.
19. Територіально-рекреаційний комплекс.
20. Типологія рекреаційних занять.
21. Основні принципи й головні аспекти рекреаційного районування.
22. Визначення рекреаційного району.
23. Таксономічні одиниці районування.
24. Рекреаційне районування світу.
25. Рекреаційне районування території України.
26. Сутність і функціональна модель рекреаційного природокористування.
27. Рекреаційний вплив на природні комплекси.
28. Основні напрями природоохоронної діяльності в процесі рекреаційного використання ресурсів.
29. Природно-рекреаційний потенціал Карпатського туристичного району.
30. Історико-культурні рекреаційні ресурси Карпатського туристичного району.
31. Туристичні центри Карпатського рекреаційного району.
32. Природно-рекреаційний потенціал Волинського туристичного району.
33. Історико-культурні рекреаційні ресурси Волинського туристичного району.
34. Туристичні центри Волинського рекреаційного району.
35. Природно-рекреаційний потенціал Подільського туристичного району.
36. Історико-культурні рекреаційні ресурси Подільського туристичного району.
37. Туристичні центри Подільського рекреаційного району.
38. Природно-рекреаційний потенціал Придніпровського туристичного району.
39. Історико-культурні рекреаційні ресурси Придніпровського туристичного району.
40. Туристичні центри Придніпровського рекреаційного району.
41. Природно-рекреаційний потенціал Столичного туристичного району.
42. Історико-культурні рекреаційні ресурси Столичного туристичного району.
43. Туристичні центри Столичного рекреаційного району.
44. Природно-рекреаційний потенціал Донецького туристичного району.
45. Історико-культурні рекреаційні ресурси Донецького туристичного району.
46. Природно-рекреаційний потенціал Слобожанського туристичного району.
47. Історико-культурні рекреаційні ресурси Слобожанського туристичного району.
48. Туристичні центри Слобожанського рекреаційного району.

49. Природно-рекреаційний потенціал Причорноморського туристичного району.
50. Історико-культурні рекреаційні ресурси Причорноморського туристичного району.
51. Туристичні центри Причорноморського рекреаційного району.
52. Природно-рекреаційний потенціал Приазовського туристичного району.
53. Історико-культурні рекреаційні ресурси Приазовського туристичного району.
54. Туристичні центри Приазовського рекреаційного району.
55. Природно-рекреаційний потенціал Кримського туристичного району.
56. Історико-культурні рекреаційні ресурси Кримського туристичного району.
57. Туристичні центри Кримського рекреаційного району.
58. Природно-рекреаційний потенціал Західноєвропейського туристичного району.
59. Історико-культурні рекреаційні ресурси Західноєвропейського туристичного району.
60. Туристичні центри Західноєвропейського туристичного району.
61. Природно-рекреаційний потенціал Північноєвропейського туристичного району.
62. Історико-культурні рекреаційні ресурси Північноєвропейського туристичного району.
63. Туристичні центри Північноєвропейського туристичного району.
64. Природно-рекреаційний потенціал Південноєвропейського туристичного району.
65. Історико-культурні рекреаційні ресурси Південноєвропейського туристичного району.
66. Туристичні центри Південноєвропейського туристичного району.
67. Природно-рекреаційний потенціал туристичного району Центральної та Східної Європи.
68. Історико-культурні рекреаційні ресурси туристичного району Центральної та Східної Європи.
69. Туристичні центри туристичного району Центральної та Східної Європи.
70. Природно-рекреаційний потенціал Північноамериканського туристичного району.
71. Історико-культурні рекреаційні ресурси Північноамериканського туристичного району.
72. Туристичні центри Північноамериканського туристичного району.
73. Природно-рекреаційний потенціал Центральноамериканського туристичного району.
74. Історико-культурні рекреаційні ресурси Центральноамериканського туристичного району.
75. Туристичні центри Центральноамериканського туристичного району.
76. Природно-рекреаційний потенціал Південноамериканського туристичного району.
77. Історико-культурні рекреаційні ресурси Південноамериканського туристичного району.
78. Туристичні центри Південноамериканського туристичного району.
79. Природно-рекреаційний потенціал туристичного району Карибський басейн.
80. Історико-культурні рекреаційні ресурси туристичного району Карибський басейн.
81. Туристичні центри туристичного району Карибський басейн.
82. Природно-рекреаційний потенціал Близькосхідного туристичного району.
83. Історико-культурні рекреаційні ресурси Близькосхідного туристичного району.
84. Туристичні центри Близькосхідного туристичного району.
85. Природно-рекреаційний потенціал Африканського туристичного району.

86. Історико-культурні рекреаційні ресурси Африканського туристичного району.
87. Туристичні центри Африканського туристичного району.
88. Природно-рекреаційний потенціал Південно-Східноазійського туристичного району.
89. Історико-культурні рекреаційні ресурси Південно-Східноазійського туристичного району.
90. Туристичні центри Південно-Східноазійського туристичного району.
91. Природно-рекреаційний потенціал туристичного району Австралія і Океанія.
92. Історико-культурні рекреаційні ресурси туристичного району Австралія і Океанія.
93. Туристичні центри туристичного району Австралія і Океанія.
94. Природно-рекреаційний потенціал Південноазійського туристичного району.
95. Історико-культурні рекреаційні ресурси Південноазійського туристичного району.
96. Туристичні центри Південноазійського туристичного району.
97. Природно-рекреаційний потенціал Північно-Східноазійського туристичного району.
98. Історико-культурні рекреаційні ресурси Північно-Східноазійського туристичного району.
99. Туристичні центри Північно-Східноазійського туристичного району.

ПРИКЛАД БІЛЕТУ ДО ЕКЗАМЕНУ

Форма

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
КАФЕДРА / ЦИКЛОВА КОМІСІЯ туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Усі спеціальності / спеціальність 242 «Туризм»

Семестр: осінній / весняний

Навчальна дисципліна: Туристсько-рекреаційні комплекси світу

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Історико-культурні рекреаційні ресурси Волинського туристичного району.
2. Туристичні центри Південноєвропейського туристичного району.
3. Туристичні центри Північно-Східноазійського туристичного району.

Затверджено на засіданні кафедри /циклової комісії туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Протокол № 1 від «23» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри / голова циклової комісії Танська Л.В.
(підпис) (ПБ)

Екзаменатор доцент Палієнко С.В.
(підпис) (посада, ПБ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного навчання Moodle.
3. Контрольні питання з курсу.
4. Індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
5. Мультимедійні презентації з курсу.

Для інклюзивного навчання:

Застосування диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувача освіти з інвалідністю.

1. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного та відкритого навчання Moodle.
2. Адаптовані контрольні питання з курсу.
3. Адаптовані індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
4. Адаптовані мультимедійні презентації з курсу

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Абрис (від нім. abriß – обрис, контур) – схематичне креслення певної ділянки місцевості, зроблене в польових умовах від руки з позначенням на ньому даних промірів, необхідних для складання точного плану окремого об'єкта, певної ділянки місцевості чи іншого графічного документа. А. застосовують для схематичного зображення туристських перешкод – перевалів, льодопадів, порогів тощо.

Автомобільний туризм – вид спортивного туризму; подолання туристських маршрутів на автомобілях. Головна особливість А.Т. – можливість добиратися до початку категорійної частини маршруту і повертатися назад своїм ходом. Це обумовлює рух дорогами загального користування і велику загальну протяжність маршруту. Складність автомобільних походів визначається в залежності від включення до їх маршрутів класифікованих ділянок або ділянок, аналогічних їм за характером, кількістю перешкод, технічною складністю їх подолання. Нормативна протяжність походу складається із протяжності класифікованих ділянок, що включені до маршруту, та додаткової протяжності, до якої входять ділянки доріг без перешкод або ділянки, складність яких характеризується більш низькою категорією ніж класифікована ділянка.

Автомототуризм – об'єднана назва автомобільного та мотоциклетного туризму.

Азимут (від араб. ас-сумут – шлях, напрям) – кут, утворений між північним напрямом географічного (істинного) меридіана й напрямом на даний предмет за ходом годинникової стрілки, який вимірюється від 0° до 360° (рис. 1). Як правило, визначається на географічній карті. На місцевості туристи дотримуються визначеного напрямку руху за компасом із врахуванням магнітного схилення. Синонім – азимут географічний.

Активний туризм (англ. active tourism) – 1. такий, який при подоланні туристських маршрутів використовує активні засоби пересування та подолання перешкод (пішки, на велосипедах, байдарках, лижах, мотоциклах, вітрильних катамаранах тощо). Це форма подорожей за маршрутами невисоких категорій складності, переважно в слабозміненому природному середовищі, з використанням активних способів пересування. За змістом цей вид туризму близький до існуючого спортивного туризму, але ґрунтується на маршрутах некласифікованих або невисоких категорій складності і не дає учасникам можливості отримувати спортивні розряди і звання. Маршрути А.Т. мають незначну протяжність і тривалість, меншу, ніж встановлені для спортивних туристських походів; 2. в міжнародному туризмі – приїзд іноземних туристів в країну, які оплачуючи товари і послуги, забезпечують нахождение валюти в бюджет країни, що приймає, й активізує її платіжний баланс.

Аналіз туристичного ринку – оцінка потенційних обсягів продажів на ринку тих або інших туристичних послуг.

Анімаційна програма – комплекс заходів спортивного та розважального характеру, що входять до сфери рекреаційних і духовних інтересів туриста та розробляються для проведення ним вільного часу.

Базовий табір (гірськ.) – місце розташування туристів, яке служить вихідною точкою для радіальних походів, навчальних і тренувальних занять, перевалочним пунктом між легкими підходами і технічно складними ділянками маршрутів. Б.Т. організують учасники навчальних туристських заходів, туріад, туристських походів з дітьми. Місце для Б.Т. вибирають з урахуванням максимальної безпеки і комфортності – визначаються місця для забору питної води, вмивання, миття посуду, прання, вогнища, прийому їжі та ін. Враховуються захищеність від вітрів, освітленість сонцем в ранкові та вечірні години. У Б.Т. організованому на 10 і більше днів, зазвичай використовують стаціонарні намети (в першу чергу, для кухні-їдальні, штабу і медпункту).

Байдарка (водн.) – вузький легкий, в туристському варіанті – розбірний, човен. Належить до маломірних гребних суден, призначена для походів і прогулянок річками,

озерами і водосховищами в умовах помірного хвилювання; буває одно-, дво- і тримісною. Розбірні Б. за конструкцією корпусу поділяються на каркасні, каркасно-надувні, надувні і жорсткі.

База відпочинку – об'єкт розміщення сезонного функціонування, розташований у рекреаційній зоні, з забезпеченням умов для відпочинку з мінімальними зручностями в регламентованому режимі.

База даних клієнтів – банк інформації про відвідувачів. Запис зазвичай проводиться під час продажу. Банк даних може й надалі використовуватися для отримання різних типів довідок.

Бівак (нім. *biwak* – табір) – місце розміщення (стоянка) туристської групи для ночівлі або відпочинку. Б.Т. розташовують на досить рівних і сухих майданчиках, галявинах, у місцях, недоступних для каменепадів, лавин, затоплення. Місце стоянки повинно бути приховано від вітру і, по можливості, не трудомістке для обладнання. Бажано, щоб поблизу було джерело води.

Бунгало – невеликий туристичний готель (будівля, зазвичай побудована з легких матеріалів на березі моря, часто пропонується в тропічних та південних країнах).

Велосередний туризм – вид спортивного туризму, в якому головним або єдиним засобом пересування туристів-спортсменів є велосипед. В.Т. має свої переваги у порівнянні з іншими видами туризму. Велосипед дає можливість із досить значною швидкістю долати великі відстані, ознайомитися під час туристської подорожі з кількома географічними районами, відвідати цікаві об'єкти, розташовані один від одного на значній відстані. Місця, якими важко пересуватися на велосипеді, велотуристи долають пішки і відображають це у своїх звітах..

Виїзний туризм – подорожі осіб, які постійно проживають у певній країні, в іншу країну.

Внутрішній туризм – це поїздки відвідувачів - резидентів за межі свого звичайного середовища, але в межах своєї країни (подорожі в межах України осіб, які постійно проживають в Україні).

Внутрішній турист – відвідувач-резидент, який здійснює поїздку в межах своєї країни, але за межі свого звичайного середовища (особа, яка подорожує в межах України і постійно проживає в Україні).

Гірський притулок – об'єкт розміщення, розташований у віддаленій гірській місцевості на туристичному маршруті з активними способами пересування, призначений для короткочасного перебування та відпочинку.

Гостинність – повага до гостя та щирість при частуванні. Стала характерною рисою слов'янського народу.

Дитячий оздоровчий комплекс – об'єкт розміщення, що забезпечує у регламентованому режимі надання комплексу послуг розміщення, харчування, оздоровлення та відпочинку для дітей.

Дитячий табір - об'єкт розміщення сезонного характеру з регламентованим режимом відпочинку та оздоровлення дітей, як правило, на канікулах.

Зарубіжний (виїзний) туризм – це поїздки осіб-резидентів країни (регіону), які здійснюють перебування в місцях, що знаходяться за межами їхньої країни.

Індивідуальний плановий туризм – комплексна послуга, що налається за власною програмою з нестандартними пакетами обслуговування (індивідуальний тур завжди дорожчий, ніж груповий).

Індивідуальний тур (An individual round) – тур з певним набором туристичних послуг, замовлений клієнтом (або невеликою групою), включаючи розміщення, харчування, трансфер, екскурсійну та розважальну програми.

Наметовий табір – об'єкт, що має умови для розміщення у наметах та для активного відпочинку на природі.

Обов'язки туриста – під час здійснення подорожі, включаючи транзит, турист зобов'язаний: дотримуватися законодавства країни (місця) тимчасового перебування, поважати її соціальний устрій, звичаї, традиції, релігійні вірування; зберігати навколишнє природне середовище, дбайливо ставитися до пам'яток природи, історії й культури в країні (місці) тимчасового перебування; дотримуватися правил в'їзду в країну (місце) тимчасового перебування, виїзду із країни (місця) тимчасового перебування й перебування там, а також у країнах транзитного проїзду; дотримуватися під час подорожі правил особистої безпеки.

Організатор туру (tour organizer) – приватна особа або турагент, або нетуристична організація, що комплектує групу туристів для участі в турі, запропонованому туроператором. Зазвичай, організатору тура або Його представнику надається право безкоштовної участі в даному турі.

Організаційна культура – система цінностей і переконань, що дає співробітникам уявлення про організацію, а також визначає норми і правила їхньої поведінки в ній.

Організований туризм – поїздка, організована туристичними фірмами за стандартним або спеціально розробленим особисто туристом (групою туристів) маршрутом.

Орієнтування (від англ. orientate – орієнтуватися) – визначення туристом свого місця розташування на місцевості та напрямку руху. Для цього необхідно провести комплекс дій, щодо визначення свого місця розташування відносно сторін горизонту за допомогою компаса, карти. Наближене О. можливе за місцевими орієнтирами (природними і штучними), положенням Сонця, Місяця, зірок, які вимагають певних знань географії, астрономії, вміння користуватися компасом.

Маршрутний туризм (від фр. marche – хід, рух і route – шлях) – проходження маршрутів спортивних туристських походів з визначених видів спортивного туризму – пішохідного, лижного, гірського, водного, велосипедного, автомото, спелеологічного та вітрильного. Допускається також комбінація кількох видів спортивного туризму в одному поході. На сьогоднішній день спортивний туризм в Україні є видом спорту, який включено до Єдиної спортивної класифікації України, із притаманними спорту званнями та спортивними розрядами – від масових юнацьких розрядів до звання «Майстер спорту». М.Т. і надалі залишається основою спортивного туризму, хоча відбувся значний відтік туристів-спортсменів в туризм змагальний.

Пансіонат – об'єкт розміщення оздоровчого напрямку, розташований у позаміській або рекреаційній зоні, призначений для тривалого перебування з регламентованим режимом відпочинку та харчування. Пансіонати призначені для тривалого відпочинку від 10 до 20 днів і оздоровлення дорослих і батьків з дітьми. Відпочинок у пансіонаті регламентується розпорядком дня. Місткість пансіонатів – 500-1000 місць. Для кращої організації відпочинку в структурі пансіонату передбачають виділення житлових груп на 200-250 осіб. Для розміщення контингенту відпочиваючих використовують спальні на 1, 2 і 3 ліжко-місця та двокімнатні житлові номери на 4 і 5 ліжко-місць. Харчування організовують в їдальнях, додатково передбачаються буфета, бари. У пансіонатах, в яких до 50% загальної кількості відпочиваючих діти, обов'язковим є наявність умов для організації дитячого відпочинку. Зокрема передбачаються ігрові майданчики для дітей, приміщення для роботи з дітьми, гральні автомати, бібліотека з читальним залом тощо. Пансіонати розраховані на широке коло відпочиваючих різного віку, статі, соціального статусу.

Переправа (піш.) – перехід туристів через перешкоду – яр, каньйон, річку, болото, льодовикову тріщину різними способами (вбрід, навісна переправа, по колоді, по паралельних вірьовках, по жердинах та купинах).

Похід – пересування організованої групи туристів певним маршрутом з визначеною метою і в установленому порядку.

Похід вихідного дня – похід одноденний або такий, що передбачає організацію одного-двох нічлігів, який, зазвичай, здійснюваний у вихідні дні. У переважній більшості випадків П.В.Д. організовуються з метою оздоровлення та активного відпочинку учасників. Крім того, вони можуть переслідувати навчальні та тренувальні цілі.

Трансфер – перевезення туриста, і його багажу з вокзалу (залізничного, морського, авіаційного) до готелю або назад в пунктах його зупинки за маршрутом. Трансфер індивідуальних туристів виконується легковою машиною або мікроавтобусом, а трансфер групових туристів – автобусами.

Тур – поїздка за певним маршрутом, у певний строк, із певним комплексом послуг (перевезення, розміщення, харчування тощо). Розрізняється індивідуальна та групова подорож.

Туризм – діяльність осіб, які здійснюють поїздки та перебувають у місцях, що знаходяться за межами їхнього звичайного середовища на термін від 24 годин до одного року, з будь-якою метою, але без здійснення діяльності, що оплачується з джерел, які знаходяться у місці відвідання.

Туризм в'їзний – подорожі в межах України осіб, які не проживають постійно в Україні.

Туризм виїзний – подорожі осіб, які постійно проживають в Україні, в іншу країну.

Турист – особа, яка здійснює подорож Україною або іншими країнами з незабороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

Туристична діяльність – туropolиторська й турагентська діяльність, а також інша діяльність з організації подорожей.

Туристична послуга – економічне благо, спожите туристом і виражене в результаті виконання відповідним виконавцем договору відшкодованих послуг із перевезення, розміщення, харчування, екскурсійного та іншого обслуговування туриста.

Радіальний вихід – невелика ділянка туристського маршруту, що проходиться з поверненням до початкової точки – базового табору. Радіальний маршрут передбачає одно-кількаденні походи від базового табору, далекі екскурсії для огляду цікавих у пізнавальному значенні об'єктів, розвідувальні виходи з відхиленням від основного маршруту.

Рюкзак (від нім. *gücksack* – заплічна сумка) – спеціалізований заплічний мішок для тривалого перенесення на спині різних вантажів – спорядження, продуктів харчування, особистих речей тощо. Забезпечений двома косими (йдуть від області шиї в боки) лямками, що надягаються на плечі, а також, стабілізуючими й розвантажувальними ремнями, і додатковими елементами для навісного закріплення предметів екіпіровки туриста. Синонім – наплічник.

Самодіяльний туризм – різновид туризму, який виділяється за такою систематизаційною ознакою як ступінь організованості (організований та неорганізований); форма неорганізованого туризму, де туристські послуги та потреби забезпечуються на основі самодіяльності туристів. При цьому, туристи самі обирають маршрути, спосіб пересування, забезпечують собі харчування, нічліг і місце відпочинку. Спортивний С.Т. можна вважати одним з вітчизняних гуманітарних досягнень ХХ ст. Масовий характер, високоестичні (пізнавальні, оздоровчі, виховні) ролі в суспільстві відносять цю діяльність до безумовних досягнень епохи Радянського Союзу. Спортивний туризм в СРСР, будучи в основному самодіяльним, відрізнявся масовістю саме через його самоорганізований характер.

Спелестологічний туризм (спелеол.) – подорожі та екскурсії підземними структурами штучного походження, які мають певний туристський інтерес. Такі як катакомби (наприклад, Одеські, Керченські), шахти (наприклад, Солотвинські соляні шахти в Закарпатті), міські підземні комунікації тощо.

7.3. Рекомендована література

Законодавча та нормативна

1. Закон України «Про туризм» (офіційний текст: за станом на 15 січня 2015 р.) / Верховна Рада України. К. : Парламентське вид-во, 2015. 96 с.
2. Про страхування [Закон України: від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР] // Відомості Верховної Ради України. 2015. №22.

Базова

1. Алешугіна Н. О. Зеленська О.О., Смаль І. В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах. 2012. 416 с.
2. В'їзний туризм : навч. пос. [Текст] / П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєва, О. О. Зеленська, Т. В. Григор'єва, О. Г. Пархоменко, В. Б. Дудко, М. О. Михайловський, С. І. Бондар; ред. П. Ф. Коваля, Н. О. Алешугіної. Ніжин : Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. – 304 с.
3. Доценко А.І. Проблеми розвитку і організації сільського туризму в Київській області та шляхи їх вирішення / В. М. Дульська // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. К., 2019. Том 2. №1. С. 80-87.
4. Доценко А.І. Організація сільського туризму : навч. посібник. К. : Вид. «Університет «Україна», 2019.
5. Доценко А.І. Географія туризму : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2020.
6. Доценко А.І. Основи заповідної справи : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
7. Доценко А.І. Туристичне країнознавство : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
8. Доценко А.І. Етнічний туризм : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
9. Доценко А.І. Стратегія регіонального розвитку світового туризму : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
10. Кулєшова Г.О. Туристсько-рекреаційні ресурси світу: методичні вказівки для самостійної роботи студентів, що навчаються за спеціальністю «Економічна та соціальна географія». Харків, 2012. 60 с.
11. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 300 с.
12. Мальська М.П. Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
13. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 343 с.
14. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. посібник. Львів, 2022. 200 с.
15. Нємець Л.М., Кулєшова Г.О., Соколенко А.В. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 102 с.
16. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
17. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є. В. Панкова; Київ. нац. ун-т культури та мистецтв. Київ : Альтерпрес, 2003. 178 с.
18. Покоłodна М.М. Рекреаційна географія : навч. посібник. Х. : ХНАМГ, 2012. 275 с.
19. Покоłodна М.М., Полчанінова І.Л. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турсресурси України)» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»). Х. : ХНАМГ, 2012. 174 с.
20. Помаза-Пономаренко А.Л. Рекреаційні комплекси світу : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 Туризм за усіма формами навчання. Харків : НУЦЗУ, 2020. 154 с.

21. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства : навчальний посібник / Н. О. Алешугіна, О. В. Барановська, М. О. Барановський, О. О. Зеленська, І. В. Смаль, І. М. Філоненко. Чернівці : Вид-во ЧНТУ. 492 с.
22. Туристичне країнознавство : навчальний посібник. Одеса : «Атлант» ОДЕУ, 2010. 340 с.
23. Туристські ресурси України : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 Туризм за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Х. : НУЦЗУ, 2020. 209 с.
24. Чир Н.В. Рекреаційна географія : навч-метод. Мукачево : вид-во Дишкант С.Я., 2019. 156 с.
25. Bohdan Danylyshyn, Oleksandra Olshanska, Yuliia Zabaldina, Roman Mazurets, Sergii Khlopiak, Liliia Pivnova. Designing a Marketing Strategy for the Development of Industrial Tourism in the Region. Journal of Optimization in Industrial Engineering. 2021. No. 14(1). pp. 19–26.
26. Mashika H., Davydenko I., Olshanska O., ...Komarnitskyi I., Lypnytska Y. Modelling of Development of Ecological Tourism. International Journal of Scientific and Technology Research. 2020. No. 9(4). pp. 683–688.
27. Oleksandra Olshanska, Mykola Khmelevskyi, Daryna Hryhorchuk. Innovation-driven Opportunities and Solutions to Promote Europe-oriented Tourism Development in Ukraine. Журнал стратегічних економічних досліджень (Journal of Strategic Economic Research). 2021. № 2. С. 31-40.
28. Olshanska V., Puzyrova P.V., Shevchenko O.O. The Tourist Industry of Ukraine in the Post-war Period: Key Directions of Recovery and Factors of Influence in the European Vector of Development. Journal of Strategic Economic Research. 2023. No 6 (17). pp. 99–107. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.10>.
29. Sushchenko O., Mitkov M., Olshanska O., Kozubova N. Local Population, Tourism, Hotel and Restaurant Enterprises as the Main Producers of Municipal Solid Waste. International Conference on Agricultural, Biodiversity and Environmental Economics (ICABEE 2024). Volume 114. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411401034>

Допоміжна

30. Дутчак С.В. Туристсько-рекреаційні ресурси ландшафтів. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2014. 196 с.
31. Іванунік В.О., Явкін В.Г. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 248 с.
32. Пушкар Б.Т., Пушкар З.М. Територіальна організація рекреаційного господарства регіону. Тернопіль : Вектор, 2014. 196 с.
33. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/smal.htm.
34. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/fomenko.htm.

7.4. Інформаційні ресурси

1. Всесвітня туристська організація. URL: <https://www.unwto.org/>.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Кафедральна дошка для проєктора	Ноутбук, проєктор
Практичне заняття	Кафедральна дошка для проєктора	Ноутбук, проєктор